

Rol bank bij financiering verandert door ‘Bazel’

De banken hebben de afgelopen jaren een andere houding aangenomen bij het financieren van bedrijven. De belangrijkste oorzaak: de akkoorden van Bazel, waarin de richtlijnen voor financiële instellingen zijn vastgelegd. Gevolg is dat ondernemers vaak het idee hebben dat hun bank hen niet meer begrijpt. De eisen zijn nu anders en de sigarendoos kan definitief in de prullenbak.

Tekst: Hans Tesselaar, Flynth | Illustratie: Lianne van 't Ende

De Bazelakkoorden zijn heel belangrijk voor de banksector en dus ook voor de ondernemers, maar die laatste weten daar in de regel weinig van. Er zijn afspraken gemaakt over de solvabiliteit van financiële instellingen. Tot en met het begin van de jaren tachtig van de vorige eeuw konden banken redelijk zelfstandig bepalen hoe, wanneer en of er gefinancierd werd. Ook de beoordeling van het risico was aan de bank zelf.

Omdat er behoefte kwam aan een gelijksoortige beoordeling van kredietaanvragen, zijn afspraken gemaakt. Onder de naam ‘Bazel Akkoorden’ is door de gezamenlijke banken onder leiding van de Bank for International Settlements in Bazel een serie van afspraken gemaakt over de solvabiliteit van financiële instellingen. Solvabiliteit geeft de verhouding weer tussen het vreemde vermogen en het eigen vermogen op de passiefzijde van de balans.

Met andere woorden: hoe afhankelijk is een bedrijf van schuldeisers.

BANKEN NAMEN HET NIET ZO NAUW
In 1988 gingen de Bazel 1 Akkoorden in, die in 2006 verder zijn uitgewerkt en aangescherpt in Bazel 2. Banken moeten tegenover uitgeleende bedragen een eigen vermogen op hun balans aanhouden van 8%. Bazel 2 verplicht banken dat kapitaal af te stemmen op de werkelijk te lopen risico's. Dat de banken die verplichting niet zo nauw namen, bleek wel toen de kredietcrisis toesloeg in 2007. De eisen in Bazel 2 bleken volstrekt onvoldoende en er moest snel iets gebeuren. In 2010 kwamen de banken tot het Bazel 3 Akkoord. Daarin zijn onder meer de verhouding van de kwaliteit van het kapitaal en verbetering van risicodekking van kapitaaleisen aangescherpt. Een van de duidelijkste gevolgen van dit akkoord was het einde van de aflossingsvrije hypotheek. Inmiddels zijn de banken bijna klaar met opvolger: Bazel 4. Op dit moment voeren de banken de nieuwe richtlijnen in en in 2022 zijn ze echt van kracht. Dat is nu al te merken. Met Bazel 4 gaan strengere en nieuwe kapitaaleisen in. Banken moeten extra reserves aanleggen en dus kapitaal achter de hand houden om kredieten te kunnen verstrekken.

MEER RISICO? MEER KAPITAAL!
Vanaf 2022 geldt een kapitaalvloer van 72,5%. Dat betekent: hoe hoger het risico, hoe meer kapitaal er achtergehouden moet worden. De bank staat niet meer te springen om financieringen te vertrekken als uit hun rekenmodellen blijkt dat er een verhoogd risico is. Omdat de bank dan extra kapitaal achter moet houden, kan minder worden uitgeleend. Het gevolg is dat de bank minder aan de ondernemer kan verdienen.

Flynth ziet het al in de praktijk: er is minder te lenen voor de financiering van een huis, banken mijden de financiering van bijvoorbeeld vastgoed waarbij bovengemiddeld veel risico bestaat, en lagere verstrekkingen. Het heeft allemaal direct verband met Bazel 4 Akkoorden, waarin deze aanscherpingen zijn opgenomen.

De positie van de klant is nu uitgangspunt bij de berekeningen door de bank. Kan de klant in goede en slechte tijden aan de verplichtingen voldoen? Past de financiering in de integrale klantbehoefte? De bank kijkt daarbij vooral en bijna alleen naar de betaalcapaciteit van de klant (zie kader). Regel is: ‘Cash is King’.

TOEZICHT OP FINANCIERING
De bank houdt financieringen dus extra scherp in de gaten. Bovendien kan de Europese Centrale Bank als toezichthouder meekijken in de systemen van de banken. Als de bank bij verstrekkingen of bij het voortzetten van de bestaande financieringen uit de bocht vliegt, is de kans groot dat een waarschuwing volgt. Komen er te veel waarschuwingen, dan komt de bank onder verscherpt toezicht van toezichthouder ECB of de bankvergunning wordt ingetrokken. Omdat dit allemaal boven de markt hangt, wil en kan bank niet zo meegaand zijn. De strenge eisen voor de banken leiden ook tot strenge eisen voor de ondernemer die bij de bank aanklopt voor een lening:

- Er mag geen sprake zijn van een negatieve kasstroom.
- Er mag geen sprake zijn van operationele bedrijfsverliezen.
- Het zichtbare vermogen op de balans moet groter zijn dan 30% van het balansstotaal.
- Er worden EBITDA-vereisten afgesproken. Het gaat het om inkomsten voor aftrek van interest, belasting, afschrijving en eventuele gespreide terugbetaling van een lening. Zo wordt duidelijk wat de operationele winst is zonder dat de kosten voor afschrijving en financiering er nog in zitten. Dat geeft de waardering van de onderneming aan voor de bank
- Bij voorkeur geen volledige financiering van nieuwe investeringen.

ONDERNEMER SNELLER BIJ BIJZONDER BEHEER
Bedrijven krijgen vaker en sneller te maken krijgen met Bijzonder Beheer. Dit gebeurt als bedrijven buiten de bancaire bandbreedte komen bij de bank. Voorheen werden op een lokaal kantoor de jaarcijfers ingevoerd, geanalyseerd en genormaliseerd. Nu bepaalt de computer de

Hoe de bank betaalcapaciteit bepaalt

Om vast te stellen hoe het met de betaalcapaciteit van de ondernemer staat, kijkt de bank naar:

- de vrije kasstroom (winst + afschrijving) na privé-onttrekkingen en belastingen of structurele dividenduitkeringen;
- aflossingsverplichtingen;
- rentes en vervangingsinvesteringen.

Wat overblijft is een vrij kapitaal om mee te werken, met wenselijk een buffer van 5 tot 10% van de omzet om eventuele tegenvallers te kunnen opvangen.

Andere belangrijke parameters om de financierbaarheid te bepalen zijn:

- vermogens- en zekerheidspositie;
- inbreng eigen geld;
- leveredge. Dat is het gebruik van vreemd geld om het verwachte rendement van het eigen vermogen te vergroten, ook wel aangeduid als hefboomeffect.

waardering van een onderneming. Dat is een harde en koude analyse. Als bijvoorbeeld sprake is van twee verliesjaren of een negatieve kasstroom - dus betaalcapaciteit - van twee of meer jaren, dan geeft het systeem aan dat er een risicotenaam is. De bank moet dan meer kapitaal reserveren, zoals afgesproken in Bazel 4. Daar hoort een intensievere begeleiding bij, om bedrijven weer binnen de bancaire bandbreedte te krijgen. De bank zal altijd als reden aanvoeren dat meer specialistische kennis en begeleiding goed is om de patiënt weer beter te maken.

De bank schakelt Bijzonder Beheer ook in eigen belang in. Bij Bijzonder Beheer is geen extra kennis van de specifieke sectoren in huis, maar wel van regelgeving en het totale systeem. En dat is vanuit bancaire oogpunt noodzakelijk om aan de verscherpte wetgeving te blijven voldoen. Ondernemers moeten zich dit goed realiseren. De bank verwacht dat een ondernemer een professional is, dat de aangeleverde cijfers en gegevens kloppen en op elkaar aansluiten en dat een inkijk in de exploitatie van komende jaren met bijbehorende kredietbehoefte mogelijk is. Het A4'tje en de sigarendoos hebben definitief afgedaan. ♦

